

มุ่งปฏิบัติ...

เพื่อพบทุกข้ออย่างแท้จริง...

ตามคำสอนพระมงคลกิตติธาดา

ณ วัดป่าวิเวก(ธรรมชาล)

กศน. อว. หนองคาย

แหล่งเรียนรู้ วัดป่าวิเวก(ธรรมชาน์)ตำบลม่วงสามสิบ อําเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี

ความเป็นมาของวัดป่าวิเวก(ธรรมชาน์) วัดป่าวิเวก(ธรรมชาน์) เดิมเรียกสำนักปฏิบัติธรรม อาศรมวิเวก ธรรมชาน์ เป็นที่พักสงฆ์ชั่วคราว มีการสร้างที่ พักรับรองอุบาสกอุบาสิกา สร้างห้องสงฆ์พระ 4 ห้อง สร้าง ห้อง อาบน้ำสำหรับอุบาสกอุบาสิกา 12 ห้องเท่านั้น ต่อมาเมื่อ ได้มีพระภิกษุสามเณรมาประจำอยู่แล้ว อุบาสกอุบาสิกา จึงได้ ร่วมกันสร้างกุฏิชั่วคราวขึ้นอีก 3 หลัง รวมแล้วกุฏิชั่วคราวที่ พออยู่จำพรรษาได้เพียง 7 หลัง สำหรับพระเณร 7 รูป ส่วน อีก 4 รูปนั้น ต้องอาศัยศาลาชั่วคราวไปก่อน ในปี พ.ศ . 2513 ได้เริ่มมีการสร้างเสนาสนะถาวรต่าง ๆ ขึ้น และเมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2513 ชาวบ้านม่วง บ้านสวนงัว บ้านหนองชุมดิน และบ้านนาขามได้ร่วมกันตัดถนน กว้าง 8 เมตร ยาว 300 เมตรเศษ จากบริเวณวงกลมออกไปทางหน้าวัด ไปจดกับทางสายม่วงสามสิบ - กุงชัย พอ ถึงปลายเดือนตุลาคม ได้มีการยกกร่องพวนดินให้เรียบร้อย ทำให้การคมนาคมมีความสะดวกสบายมากขึ้น เมื่อสร้าง โบสถ์จัตุรมุขเสร็จเรียบร้อยในปลายปีพ .ศ . 2527 ทางวัดได้ดำเนินการขออนุญาตจัดตั้งวัดให้ถูกต้องสมบูรณ์ตามกฎหมาย โดยมีนายวิระ หินแก้ว เรืออากาศเอกชัยชาญ บุญปั้น นายดาบมดี แสงชาติ เป็นผู้ดำเนินการและได้รับ หนังสือประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องตั้งวัดในพระพุทธศาสนา ประกาศตั้งเป็นวัด เมื่อวันที่ 13 มิถุนายน พ .ศ . 2528 มีนามว่า "วัดป่าวิเวก" ได้รับเลขทะเบียนเป็นเลขที่ 229 หมู่ที่ 1 ต .ม่วงสามสิบ อ .ม่วงสามสิบ จ .อุบลราชธานี ต่อจากนั้น ทางวัดได้นำเรื่องขอพระราชทานวิสุงคามสีมา และได้รับหนังสือประกาศสำนัก นายกรัฐมนตรี เรื่องพระราชทานวิสุงคามสีมา ให้วัดป่าวิเวกได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา ประกาศ ณ วันที่ 12 กันยายน พ .ศ .2529 โดยได้รับพระราชทานเป็นงวดที่ 4 ประจำปี พ .ศ . 2529 เป็นอันดับที่ 39 กำหนดอาณา เขต กว้าง 30 เมตร ยาว 55 เมตร ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 103 ตอนที่ 160 วันที่ 17 กันยายน พ.ศ.

2529 วันที่ 17 ตุลาคม พ .ศ .2529 นายสุคนธ์ จำปาวัลย์ ศึกษาธิการอำเภอม่วงสามสิบ เป็นผู้มาปักเขต วิสุคามสีมา วันที่ 30 ตุลาคม พ .ศ . 2529 พระมหามร เขมจิตโต (พระมงคลกิตติธาดา)และพระเณร ตลอดจน ญาติโยมได้พร้อมกันไปนำเอาเสมาศิลาแลง อันเป็นของโบราณเก่าแก่มากจากนายอุดม จำนวน 7 ก้อน เพื่อเอามา หมายเขตวิสุคามสีมา และเก็บรักษาไว้ในที่อันเหมาะสม วันที่ 10 พฤศจิกายน พ .ศ . 2529 ได้ทำการ ผังลูกนิมิต และใบเสมาไว้รอบโบสถ์ทั้ง 8 ทิศ จนเสร็จเรียบร้อย รอวันทำพิธีผูกพัทธสีมาต่อไป และวันที่ 4 มกราคม พ .ศ .2530 เป็นวันคล้ายวันเกิดพระมหามร เขมจิตโต (พระมงคลกิตติธาดา) คณะทายกทายิกาได้พร้อมใจกันกำหนด เป็นวันฉลองโบสถ์ ตัดลูกนิมิต ผูกพัทธสีมา วัดป่าวิเวก (ธรรมชาน์) เป็นวัดส่งเสริมการศึกษา ทั้งด้านปริยัติและการ ปฏิบัติธรรมมาตั้งแต่เมื่อแรกจัดตั้ง ในปี พ .ศ .2513 นอกจากจะมีชาวบ้านผู้สนใจใฝ่ธรรม คณะศรัทธาญาติโยมมา นักศึกษา คณะครูอาจารย์ ผู้บริหารโรงเรียน รวมทั้งคณะ ข้าราชการหลายหมู่เหล่า มารับการอบรมปฏิบัติธรรมที่ วัดป่าวิเวก (ธรรมชาน์) อยู่เนื่อง ๆ วันที่ 9 กันยายน พ .ศ . 2542 วัดป่าวิเวก (ธรรมชาน์) ได้รับแต่งตั้งให้เป็น สำนักปฏิบัติธรรมประจำอำเภอ พระเดช พระคุณพระราชาธิบดีรังสี (พระเทพกิตติมุนี) เจ้าคณะจังหวัด อุบลราชธานี ได้มาเป็นประธานในพิธีเปิดป้าย ซุสานักปฏิบัติธรรม ประจำอำเภอม่วงสามสิบ นอกจากที่ได้กล่าว มาแล้ว ภายในวัดป่าวิเวก (ธรรมชาน์) ยังมีการสร้างเสนาสนะภายในวัดที่สำคัญๆ ได้แก่ ศาลาการเปรียญ ซหอ แจกธรรมชาน์ป การปลูกต้นพระศรีมหาโพธิ์ การสร้างรูปปั้นพระโพธิ์สัตว์ การสร้างพระธาตุพนมจำลอง การสร้าง โบสถ์จัตุรมุข การหล่อพระพุทธรูปชินราชจำลองและ รูปเหมือนหลวงพ่อบุชา และพระพุทธรูปโพธิญาณ (หลวงพ่อบุชา)

ประวัติพระมงคลกิตติธาดา

ชื่อ / ฉายา พระมงคลกิตติธาดา ฉายา เขมจิตโต วัดป่าวิเวก (ธรรมชาน์) ต .ม่วงสามสิบ อ .ม่วงสามสิบ จ . อุบลราชธานี
ชาติภูมิ ชื่อ อมร นามสกุล บุตรศรี เกิดเมื่อ วันจันทร์ แรม 11 ค่ำ เดือน 1 ปีมะแม ตรงกับวันที่ 4 มกราคม 2474 ณ บ้านเลขที่ 29 หมู่ที่ 8 ต .ยางโยภาพ อ .ม่วงสามสิบ จ .อุบลราชธานี บรรพชา บรรพชาเมื่อวัน ศุกร์ แรม 7 ค่ำ เดือน 5 ปีวอก ตรงกับวันที่ 14 เมษายน 2487 ณ วัดบ้านหนองซุ่น ต .ยางโยภาพ อ .ม่วงสามสิบ จ .อุบลราชธานี โดยมีพระครูอรุณธรรมวิจารณ์ วัดหนองหลักเป็นพระอุปัชฌาย์
อุปสมบท อุปสมบทเมื่อวันอังคาร ขึ้น 14 ค่ำ เดือน 8 ปีเถาะ ตรงกับวันที่ 17 กรกฎาคม 2494 ณ วัดทองนพคุณ ตำบลคลองสาน จังหวัดธนบุรี โดยมีพระเทพวิมล (ชุ่ม ดิสารมหาเถร) วัดทองนพคุณ เป็นพระอุปัชฌาย์ พระภัทร มุนี (อิน ป .ธ . 9) วัดทองนพคุณ เป็นพระกรรมวาจารย์ พระปริยัติยานุรักษ์ (สมบุรณ์ ป .ธ .5) วัดทองนพคุณ เป็นพระอนุสาวนาจารย์
การศึกษา พ .ศ .2487 สำเร็จวิชาสามัญชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 จากโรงเรียน ชุมชนบ้านหนองซุ่น พ .ศ .2494 สอบได้นักธรรมชั้นเอก สำนักเรียนวัดทองนพคุณ พ .ศ .2497 สอบได้เปรียญธรรม 6 ประโยค สำนักวัด ทองนพคุณการศึกษาพิเศษ สอบเทียบได้ ม .3 ที่ โรงเรียนวัดสระเกศ กรุงเทพมหานคร ความชำนาญการ เป็นอาจารย์ สอนวิปัสสนากรรมฐาน

งานการปกครอง พ .ศ .2517 เป็นรองเจ้าอาวาสวัดม่วงสามสิบ พ .ศ .2518 เป็นรองเจ้าคณะอำเภอม่วงสามสิบ พ .ศ .2525 เป็นพระอุปัชฌาย์ในเขต อำเภอม่วงสามสิบ พ .ศ .2527 เป็นกรรมการอบรมพระอุปัชฌาย์ประจำจังหวัด อุบลราชธานี พ .ศ .2529 เป็นเจ้าอาวาสวัดป่าวิเวก (ธรรมชาน์) พ .ศ .2530 เป็นผู้รักษาการแทนเจ้าคณะอำเภอม่วงสามสิบ พ .ศ .2531 เป็นเจ้าคณะอำเภอม่วงสามสิบ

งานการศึกษา พ .ศ .2495 เป็นครูสอนปริยัติธรรมประจำสำนักเรียน วัดทองนพคุณ กรุงเทพฯ พ .ศ .2498 เป็นกรรมการตรวจข้อสอบสนามหลวงแผนกธรรม พ .ศ .2499 เป็นกรรมการตรวจข้อสอบสนามหลวงแผนกบาลี พ .ศ .2500 เป็นอาจารย์ใหญ่ประจำสำนักเรียนวัดหนองขุ่น พ .ศ .2518 เป็นรองประธานการสอบธรรมสนามหลวง หน่วยสอบวัดม่วงสามสิบ พ .ศ .2531 เป็นประธานการสอบธรรมสนามหลวงหน่วยสอบ วัดม่วงสามสิบ เป็นประธานกรรมการการจัดตั้งมูลนิธิเพื่อการศึกษา สำหรับพระภิกษุสามเณร

ความดีพิเศษ พ .ศ . 2499-2510 เป็นกรรมการประจำหน่วยสอบวัดหนองหลัก พ .ศ .2520 ได้ไปฝึกอบรมวิปัสสนากรรมฐาน ที่วัดมหาธาตุ กรุงเทพมหานคร พ .ศ .2511 ได้ไปปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ที่วัดหนองป่าพง พ .ศ .2513 เป็นประธานอบรมวิปัสสนากรรมฐาน ที่สำนักป่าวิเวก (ธรรมชาน์) พ .ศ .2514 เป็นกรรมการประจำหน่วยสอบธรรมสนามหลวง วัดม่วงสามสิบ พ .ศ .2518 เป็นกรรมการตรวจประโยคบาลี สนามหลวงประจำจังหวัดอุบลราชธานีเป็นรองประธานหน่วย อ .ป .ต .อำเภอม่วงสามสิบ พ .ศ .2530 เป็นประธานหน่วย อ .ป .ต .ประจำอำเภอม่วงสามสิบ เป็นประธานในการปฏิสังขรณ์อุโบสถวัดม่วงสามสิบ พ .ศ .2536 มูลนิธิเวียงนีนี่ ลาโวรี เวียงนีนี่ไทย มอบโล่เกียรติคุณ การปฏิบัติงานดีเด่น สาขาวัฒนธรรม พ .ศ .2538 - ได้ให้ทุนการศึกษานักเรียนรวม 16 แห่ง ในเขตอำเภอม่วงสามสิบ จำนวน 101 ทุน ทุนละ 500 เป็นเงิน 50,500 บาท - ได้ให้ทุนการศึกษาพระภิกษุสามเณรวัดหนองหลัก 5 ทุน 2,500 บาท - ได้บริจาคปัจจัยให้โรงพยาบาลม่วงสามสิบ 5,500 บาท - ได้บริจาคปัจจัยให้ชมรมอาสาพัฒนาชนบทม่วงสามสิบ 5,500 บาท - ได้บริจาคปัจจัยสมทบทุนสร้างโรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดหนองหลัก 2,500 บาท พ .ศ .2541 ได้รับเกียรติคุณ ผู้ให้การสนับสนุนการศึกษาดีเด่น จากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี พ .ศ .2542 ได้รับรางวัลเสมาทองคำ สาขาการแต่งหนังสือทางพระพุทธศาสนา จากศูนย์ส่งเสริมพระพุทธศาสนา แห่งประเทศไทย พ .ศ .2543 ได้รับการประกาศเกียรติคุณ ในฐานะเป็นผู้กระทำ ความดีอุทิศตน เพื่อประโยชน์ต่อสังคมและ ประเทศชาติ ระดับจังหวัด โครงการเสมาพัฒนาคุณธรรมตามพระราชดำริพระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พ .ศ .2544 ได้รับเกียรติบัตรประเกียรติคุณผู้กระทำประโยชน์ ดีเด่น จากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี มีนาคม 2547 ได้รับการถวายปริญญามหาบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาเผยแผ่พระพุทธศาสนา จากมหาจุฬาลงกรณ์ ราชวิทยาลัย สิงหาคม 2547 ได้รับการถวายปริญญามหาบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวัฒนธรรมศึกษา จาก ม.ราชภัฏอุบลราชธานี **สมณศักดิ์** พ .ศ .2523 เป็นพระครูสัญญาบัตรรองเจ้าคณะอำเภอ ชั้นเอกที่ พระครูศรีปัญญาคุณ พ .ศ .2530 เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญที่ พระมวงคฤกิตติธำพตา (พระมวงคฤกิตติธำพตา)

องค์ความรู้

การเจริญสติปัญญาทางธรรม คือ การพัฒนาจิตใจของตนเองตามหลักการและวิธีการปฏิบัติธรรมในพระพุทธศาสนา ซึ่งทำได้โดยการศึกษาระบบและฝึกปฏิบัติธรรมตามอริยสัจ ๔ อย่างจริงจังในชีวิตประจำวัน เพื่อให้เกิดการเพิ่มพูนข้อมูลด้านสติปัญญาทางธรรม ในความจำ และใช้ข้อมูลดังกล่าวในการดับกิเลสและกองทุกข์ให้หมดไปจากจิตใจอยู่ตลอดเวลา หลักการสำคัญในการฝึกปฏิบัติธรรม คือ มีความตั้งใจ (มีสติ) และมีความเพียรในการศึกษาทุกประโยคและทุกชั้นตอนอย่างจริงจัง ด้วยการพิจารณาอย่างละเอียด (โยนิโสมนสิการ) โดยไม่ใช้ความหลงเชื่อแม้แต่ชนิดเดียว เพื่อให้เกิดสติปัญญาทางธรรม เพราะความหลงเชื่อไม่ทำให้เกิดสติปัญญาทางธรรมตามความเป็นจริง อริยสัจ ๔ เป็นเรื่องของการศึกษาร่างกายและจิตใจของตนเองตามที่พระพุทธเจ้าตรัสสอน เพื่อให้รู้แจ้งชัดตามความเป็นจริง ในเรื่องของความทุกข์ สาเหตุของความทุกข์ ความดับทุกข์ และทาง (วิธี) ปฏิบัติเพื่อความดับทุกข์ พร้อมทั้งปฏิบัติตนตามรูปแบบของบุคคลที่ประเสริฐ การศึกษาเช่นนี้ จึงเป็นการศึกษาความเป็นจริงในธรรมชาติของความทุกข์ในชีวิตปัจจุบัน ไม่ใช่เรื่อง ของความเชื่อที่มลายแต่ประการใด อีกส่วนหนึ่งของเรื่องอริยสัจ ๔ จึงเปรียบเหมือนวิชาการด้านจิตวิทยาและสุขภาพจิต เพราะเป็นวิชาการที่สามารถนำไปใช้ในการส่งเสริม ป้องกัน รักษา พัฒนาจิตใจไม่ให้เกิดความทุกข์ โดยมีหลักการและวิธีการที่ง่าย ๆ แต่ให้ผลดีเยี่ยม อริยสัจ ๔ เป็นความจริงอันประเสริฐที่มนุษย์ทุกชาติ ทุกศาสนาย่อมศึกษาและฝึกปฏิบัติธรรมตามอริยสัจ ๔ ได้ทั้งนั้น เช่นเดียวกับการศึกษาเล่าเรียนทั่วไป เพราะอริยสัจ ๔ เป็นเรื่อง ของหลักการและวิธีการในการควบคุมความทุกข์ และพัฒนาจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องใส ไม่ขัดกับประเพณี วัฒนธรรมและศาสนาใด ๆ ทั้งนั้น ความดับทุกข์มีเหตุปัจจัยเชื่อมโยงซึ่งกันและกันตามที่แสดงไว้ในพระไตรปิฎก มีดังนี้ ขเพราะอวิชชาสารอกดับไปไม่เหลือเลย สังขารจึงดับ เพราะสังขารดับ วิญญาณจึงดับ เพราะวิญญาณดับ นามรูปจึงดับ เพราะนามรูปดับ สฬายตนะจึงดับ เพราะสฬายตนะดับ ผัสสะจึงดับ เพราะผัสสะดับ เวทนาจึงดับ เพราะเวทนาดับ ตัณหาจึงดับ เพราะตัณหาดับ อุปาทานจึงดับ เพราะอุปาทานดับ ภพจึงดับ เพราะภพดับชาติจึงดับ เพราะชาติดับ ชรามรณะ (จึงดับ) ป อวิชชา เป็นหัวกระบวนของความคิดที่เป็นกิเลส ถ้าดับอวิชชาไม่หมด ความดับทุกข์ชั่วคราว (ตทังคนิพพาน) ย่อมเกิดขึ้น ในขณะที่ไม่คิดด้วยกิเลส (สังขารดับชั่วคราว) ถ้าอวิชชาดับไม่ เหลือเลย ความดับทุกข์ (นิพพาน) จะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพราะสามารถควบคุมความคิดไม่ให้เกิดด้วยกิเลสได้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การจะดับกระบวนทางจิตใจที่เป็นกิเลส ต้องดับที่อวิชชา (ความหลง) ซึ่งเป็นหัวหน้าของกระบวนทางจิตใจ ที่เป็นกิเลส ความจำ สติ ความคิดในปัจจุบันขณะ เกี่ยวข้องกับความดับทุกข์โดยตรง ถึงแม้จะมีข้อมูลด้านกิเลสอยู่ในความจำมากมาย แต่ ถ้าไม่คิดด้วยกิเลส ข้อมูลด้านกิเลสก็จะไม่ปรากฏตัวออกมา จึงเป็นผลให้จิตใจมีความบริสุทธิ์ผ่องใส ไม่มีความทุกข์ ในขณะที่นั้นไม่ว่าจะเป็นพระอรหันต์หรือโจรผู้ร้าย ขณะนอนหลับสนิทจะไม่มีความคิด จึงไม่มีความรู้สึก (ไม่มีเวทนา) ใด ๆ ทั้งสิ้น . ดังนั้น พระพุทธศาสนาจึงไม่ครอบคลุมถึงภาวะที่กำลังหลับสนิท แต่ เป็นเรื่องของ การควบคุมความคิดในขณะที่ตื่น ให้มีความบริสุทธิ์ผ่องใสตามโอวาทปาฏิโมกข์ ซึ่งเป็นเรื่องของความคิดในปัจจุบันขณะเท่านั้น ความฝันเกิดขึ้นตอนใกล้จะหลับและตื่น เพราะขณะนั้นสติอ่อนกำลังลงมาก สมองจึงคิดปรุงแต่งภาพทางใจ (มโนภาพ) ได้แก่การฝันเป็นภาพ เสียง กลิ่น รส สัมผัสต่าง ๆ ทางใจ ซึ่ง ทำให้เกิดความรู้สึกลึกต่าง ๆ (เวทนา = สุข ทุกข์ เฉย ๆ) ในขณะนั้น เมื่อใดที่คิดด้วยกิเลส ไม่ว่าจะเป็นการฝัน คิดฟุ้งซ่าน หรือตั้งใจคิด จะพบว่า กระบวนทางจิตใจที่เป็นกิเลสก็จะเกิดขึ้นทันที ความทุกข์ก็จะติดตามมาในขณะนั้น ๆ ทันทีเช่นกัน เมื่อเจริญสมาธิจนมีความตั้งมั่น จะสามารถหยุดความคิดได้ ความดับทุกข์ก็จะเกิดขึ้นชั่วคราว (ตทังคนิพพาน) ในขณะนั้น และขณะใดที่เจริญสติ เพื่อควบคุมความคิดไม่ให้เกิดด้วยกิเลสได้ ความดับทุกข์ก็จะเกิดขึ้นชั่วคราวในขณะนั้น นั้น

คือ การดับหรือหมดไปของกระบวนการทางจิตใจที่เป็นกิเลสเป็นการชั่วคราว ในช่วงที่สมาธิและสติมีความตั้งมั่น ถ้าสามารถเจริญสมาธิและเจริญสติสลับกันไปในชีวิตประจำวันได้อย่างต่อเนื่อง ความดับทุกข์ก็จะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในปัจจุบันขณะ ถ้าเจริญสมาธิและเจริญสติไม่ถูกวิธี หรือไม่ต่อเนื่อง กระบวนการทางจิตใจที่เป็นกิเลสและความทุกข์ก็จะเกิดขึ้นด้วย

(พระพุทธรูปโพธิญาณ (หลวงพ่อดำ 200) สร้าง พ.ศ. 2545)

วิธีดับกระบวนการทางจิตใจที่เป็นกิเลส การดับกระบวนการทางจิตใจที่เป็นกิเลสต้องดับตรงหัวกระบวนการ จึงจะตรงประเด็น คือ ดับความไม่รู้แจ้งชัดในอริยสัจ ๔ ตามความเป็นจริง (ดับอวิชชาหรือดับความหลง) และ รongลงมา คือ ดับความคิดที่เป็นกิเลส (ดับสังขาร) เมื่อดับอวิชชาได้ สังขารก็จะไม่เกิด เมื่อสังขารไม่เกิด หัวข้อธรรม (องค์ธรรม) ต่างๆ ที่ต่อจากสังขารก็จะไม่เกิด หรือกระบวนการของจิตใจที่เป็นกิเลสก็จะไม่เกิด เพราะธรรมชาติของสมมตเป็นเช่นนั้นเอง ในขณะที่ท่านยังไม่สามารถรู้แจ้งชัดในอริยสัจ ๔ ตามความเป็นจริงจนถึงที่สุด (ยังมีอวิชชาเหลืออยู่) ท่านจำเป็นจะต้องใช้ความรู้ความสามารถด้านสติปัญญาทางธรรม (ใช้วิชา) เท่าที่มีอยู่ในความจำ มาใช้ในการรู้เห็นความคิดและควบคุมความคิด เพื่อไม่ให้มีการคิดด้วยกิเลสอย่างต่อเนื่องในชีวิตประจำวันให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เมื่อท่านยังไม่มีความรู้และความสามารถด้านสติปัญญาทางธรรมที่หนักแน่นพอ แต่ต้องพบกับปัญหาที่รุนแรง หรือมีปัญหาหลายอย่างเกิดขึ้นพร้อม ๆ กัน ท่านอาจไม่สามารถควบคุมความคิดไม่ให้คิดด้วยกิเลสได้ จึงเกิดความทุกข์ทางจิตใจขึ้น ความสำเร็จในการดับกิเลสและกองทุกข์จะมีมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับความรู้และความสามารถทางธรรมของ แต่ละท่านในปัจจุบันขณะนั่นเอง ความรู้ ความสามารถทางธรรม (วิชา) อาจเพิ่ม หรือลดลง หรือคงเดิม ขึ้นอยู่กับเหตุปัจจัยที่ผ่านไปและที่กำลังมีอยู่ในปัจจุบันขณะนั้นๆ ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ความรู้และความสามารถทางธรรมเพิ่มขึ้น คือ ความเพียรในการดับอวิชชาให้หมดสิ้น ความมีเมตตา ความอ่อนน้อม ความซื่อสัตย์ ความขุ่นมัวในใจ ที่มีสาเหตุมาจากการเจ็บป่วยทางกาย ไม่จัดว่าเป็นความทุกข์ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการทางจิตใจที่เป็นกิเลส แต่เป็นเพราะธรรมชาติของร่างกายและสมมตเป็นเช่นนั้นเอง เมื่อร่างกายอ่อนแอด้วยความป่วยไข้ มักจะกระตุ้นให้เกิดการคิดด้วยกิเลสได้ง่าย ดังนั้น ถ้าไม่มีความรู้และความสามารถเพียงพอในการรู้เห็นและควบคุมความคิด ก็จะทำให้เกิดการคิดด้วยกิเลส เป็นเหตุให้เกิดความทุกข์ทางจิตใจได้ง่าย และความทุกข์ทางจิตใจนี้เอง ก็อาจจะซ้ำเติมให้เกิดความทุกข์ทางร่างกายมากขึ้น ทำให้หายป่วยช้าลงหรือเป็นมากขึ้นก็ได้

การฝึกปฏิบัติธรรม คือการมีสติไม่คิดด้วยกิเลส เป้าหมายหลักของการฝึกปฏิบัติธรรมในชีวิตประจำวัน คือ การฝึกมีสติไม่คิดด้วยกิเลส (ดับสังขารในปฏิจสมุปบาท) การจะมีสติไม่คิดด้วยกิเลส (ดับสังขาร) ก็ต้องศึกษา อริยสัจ ๔ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ (มีวิชา) การจะดับเวทนา (ดับความทุกข์) ก็ต้องมีสติไม่คิดด้วยกิเลส การจะดับความทะยานอยาก ก็ต้องมีสติไม่คิดด้วยกิเลส การจะดับความยึดมั่นถือมั่น ก็ต้องมีสติไม่คิดด้วยกิเลส การจะดับภพชาติ ชรามรณะของจิตใจนั้น ก็ต้องมีสติไม่คิดด้วยกิเลส การฝึกปฏิบัติธรรมจึงเป็นการฝึกมีสติไม่คิดด้วยกิเลส เพื่อป้องกันกระบวนการทางจิตใจที่เป็นกิเลสไม่ให้เกิดขึ้น หรือถ้ากำลัง มีกระบวนการทางจิตใจเกิดขึ้น ก็ฝึกมีสติไม่คิดด้วยกิเลส เพื่อดับกระบวนการทางจิตใจที่เป็นกิเลสทันที เมื่อมีสติรู้เห็นที่กำลังจะมีการคิดด้วยกิเลส เกิดขึ้น ก็ให้หยุด (ดับ) การคิดนั้น ๆ ทันที อย่าปล่อยให้คิดต่อแม้แต่วินาทีเดียว การปล่อยให้คิดด้วยกิเลสแม้แต่เวลาสั้น ๆ ก็จะเป็นผลให้เกิดการจดจำข้อมูลด้านกิเลสมากขึ้น

(พระโพธิสัตว์มณฑล สูง 13.75 เมตร สร้าง พ.ศ. 2548)

การอยู่กับปัจจุบันคือการปฏิบัติธรรม ขณะเจริญสมาธิอยู่นั้น จะมีสติในการรับรู้ความรู้สึกของ ลมหายใจ ที่ผ่านเข้าออกตรงรูจมูกอยู่ตลอดเวลา การทำเช่นนี้ คือ การอยู่กับปัจจุบันขณะ ย่อมทำให้ไม่มีความทุกข์ขณะเจริญสติ อยู่นั้น จะมีสติอยู่กับกิจที่ตั้งใจกระทำอยู่ และคอยควบคุมความคิดไม่ให้เผลอสติไปคิดฟุ้งซ่านในเรื่องอดีตและอนาคต และไม่ให้เกิดคิดด้วยกิเลส คือ การอยู่กับปัจจุบันก็ย่อมไม่มีความทุกข์ การตั้งใจ (มีสติ) คิดเรื่องอดีตหรือ

อนาคตโดยใช้เวลาตามความเหมาะสม เพื่อเอาข้อมูลในอดีตหรืออนาคตมาใช้ประโยชน์ในปัจจุบัน หรือเพื่อเตรียมงานสำหรับอนาคตโดยไม่คิดด้วยกิเลส คือ การอยู่กับปัจจุบัน ย่อมไม่มีความทุกข์ การตั้งใจ (มีสติ) คิดเรื่องอดีตหรืออนาคตโดยใช้เวลานานเกินไป หรือตั้งใจคิดด้วยกิเลส ก็ถือว่าเป็นการอยู่กับอดีตหรืออนาคต ไม่ใช่การอยู่กับปัจจุบัน ย่อมทำให้เกิดความทุกข์ การตั้งใจ (มีสติ) คิดไปเรื่อย ๆ โดยไม่มีเป้าหมาย ก็ไม่ใช่การอยู่กับปัจจุบัน การคิดฟุ้งซ่าน (ไม่มีสติ) ใน เรื่องอดีตหรืออนาคต คือ การอยู่กับอดีตหรืออนาคต ไม่ได้อยู่กับปัจจุบัน ย่อมไม่สงบ และถ้าคิดด้วยกิเลส ย่อมเกิดความทุกข์การเจริญสมาธิและการเจริญสติเป็นเรื่องของปัจจุบันขณะ การดับความทุกข์ (นิโรธหรือนิพพาน) เกิดขึ้นจากการเจริญสมาธิ และเจริญสติสลับกันไปในชีวิตประจำวัน ซึ่งไม่ใช่เรื่องของการดับความคิดที่เป็นกิเลสและความทุกข์ในอดีตหรืออนาคตแต่ประการใด แต่เป็นเรื่องของการดับความทุกข์ในปัจจุบันขณะนี้เอง พระพุทธเจ้าตรัสสอนภิกษุชื่อเถระที่ขอบอยู่ลำพังแต่ผู้เดียวว่า ซ...สิ่งที่เป็นอดีต ก็ละได้แล้ว สิ่งที่เป็นอนาคต ก็งดได้แล้ว ความพอใจติดใจใคร่ในการได้เป็นตัวตนต่างๆ (อุปาทาน) ในปัจจุบัน ก็กำจัดได้แล้ว , การอยู่เดี่ยว ย่อมบริบูรณ์โดยพิสดารยิ่งกว่านั้นได้ ด้วยประการฉะนี้แล...ป (พุทธธรรม หน้า ๓๒๒ ป .อ . ปยุตโต) การตรัสสอนเช่นนี้ เป็นเครื่องแสดงให้เห็นว่า การอยู่เดี่ยวก็ไม่สามารถพ้นทุกข์ได้ ถ้าจะให้ครบบริบูรณ์อย่างแท้จริงต้องสามารถควบคุมความคิดให้อยู่กับปัจจุบันจนไม่เกิดความยึดมั่นถือมั่นด้วยความคิดที่เป็นกิเลสอีกต่อไปนั่นคือการเจริญสติสลับกับการเจริญสมาธิ ในชีวิตประจำวันอย่างต่อเนื่อง เพราะการเจริญสติและการเจริญสมาธิเป็นการอยู่กับปัจจุบันและเป็นปัจจุบันธรรม คำว่า ซต่อเนื่องป หมายถึงการปฏิบัติธรรมจนเป็นนิสัยในชีวิตประจำวัน ไม่ใช่ต้องมีสติในทุกวินาทีอย่างต่อเนื่อง เพราะการมีสติในทุกวินาทีอย่างต่อเนื่องนั้น เป็นเรื่องสุดวิสัยของมนุษย์

(พระพุทธโพธิญาณมงคลบพิตร สร้าง พ.ศ. 2548)

คุณสมบัติของนิพพานในรูปแบบต่าง ๆ พระพุทธเจ้าตรัสสอนคุณสมบัติของนิพพานในรูปแบบต่าง ๆ ไว้มากมาย ท่านอาจารย์วชิรา อินทสระ ได้รวบรวมไว้ในหนังสือเรื่อง อริยสัจ ๔ หน้า ๓๓ พอจะสรุปได้ดังนี้ ขนิพพานเป็นสุขอย่างยิ่ง เพราะไม่ถูกกิเลสเบียดเบียนบ ซึ่งหมายความว่า เมื่อใดที่ไม่มี การคิดด้วยกิเลส ความสุขสงบก็จะเกิดขึ้น นั่นแหละคือนิพพาน ขนิพพานสูงส่งอย่างยิ่ง เพราะนิพพานว่างจากกิเลส หรือไม่มีเชื้อไฟอีกเลยบ ซึ่งหมายความว่า เมื่อใดที่ไม่มี การคิดด้วยกิเลส ความว่างเปล่าจากกิเลสและกองทุกข์ก็จะเกิดขึ้น นั่นแหละคือนิพพาน ขนิพพานสงบอย่างยิ่ง เพราะสงบระงับสังขารทั้งปวง เป็นที่สละคืนอุปาทิตทั้งปวง เป็นที่สิ้นตัณหา เป็นที่คลายกิเลส

เป็นที่ดับสนิทแห่งกิเลสทั้งปวงป ซึ่งหมายความว่า เมื่อใดที่ไม่มีการคิดด้วยกิเลส (ระงับสังขารทั้งปวงได้) จึงทำให้ความทะยานอยากดับไป (ตัดขาดดับ) และความยึดมั่นถือมั่นก็ดับไปด้วย (อุปาทานดับ) เป็นผลให้มีความสุขสงบเกิดขึ้น นั่นแหละคือนิพพาน ในขณะที่เจริญสมาธิและสมาธิมีความตั้งมั่น (ไม่ฟุ้งซ่านหรือหลับใหล) ได้ดีพอสมควรแล้ว จะไม่มีการคิดด้วยกิเลส ภาวะของจิตใจในขณะนั้นคือภาวะนิพพานชั่วคราว (ตถังคินิพพาน) ในขณะเจริญสติและสติมีความตั้งมั่น (ไม่ฟุ้งซ่าน) ได้ดีพอสมควรแล้ว จะไม่มีการคิดด้วยกิเลส ภาวะของจิตใจในขณะนั้นคือภาวะนิพพานชั่วคราว การเจริญสติและการเจริญสมาธิสลับกันไปอย่างต่อเนื่องในชีวิตประจำวันโดยไม่คิดด้วยกิเลส จึงทำให้เกิดภาวะนิพพานอย่างต่อเนื่องในจิตใจ นิพพานจึงเป็นภาวะของจิตใจในขณะที่ไม่คิดด้วยกิเลส หรือไม่มี ความทุกข์ หรือไม่มีการเกิดขึ้นของกระบวนการของจิตใจที่เป็นกิเลส (วิภวัญของจิตใจที่เป็นกิเลสและความทุกข์ดับไป) ท่านผู้อ่านควรจะสบายใจได้ว่า ถ้าท่านมีสติคอยควบคุมความคิดไม่ให้คิดด้วยความทะยานอยาก(ไม่มีตัณหา) ได้ชั่วคราว ท่านก็จะ เข้าถึงภาวะนิพพานชั่วคราว ถ้าท่านมีความเพียรมากขึ้นและไม่คิดด้วยความทะยานอยากได้นานขึ้น ภาวะนิพพานก็จะนานขึ้นด้วย ซึ่งเป็นเรื่องของการพึงสติปัญญาทางธรรมของตนเองในชีวิตประจำวัน โดยไม่ต้องพึ่งพิงสิ่งอื่นใด ไม่ต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายแต่ประการใด เพื่อความไม่ประมาท จึงควรเพียรพยายามในการศึกษาอริยสัจ ๔ และฝึกปฏิบัติธรรมตามมรรคมืองค์ ๘ อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และต่อเนื่อง เพื่อดับกิเลส (โลก โกรธ หลง) และเข้าถึงภาวะนิพพานชั่วคราว แล้วพยายามรักษาภาวะนิพพานที่เกิดขึ้นให้ต่อเนื่องในชีวิตประจำวันของชาติปัจจุบัน

- รูปแบบวิธีการถ่ายทอดความรู้ 1. ทางวัดได้ร่วมมือกับโรงเรียนจัดพระสงฆ์ไปให้ การอบรม แก่นักเรียนในโรงเรียน 2. บรรยายธรรมเนื่องในโอกาสต่าง ๆ 3. จัดให้มีการอบรมปฏิบัติธรรมในโอกาสและวันสำคัญต่าง ๆ 4. ถ่ายทอดจากต้นไม้ ซึ่งเรียกว่า ชธรรมะจากต้นไม้ 5. จากเอกสารสื่อ หนังสือธรรมะ ที่วัดจัดพิมพ์ เผยแพร่ให้บุคคล ทั่วไปที่สนใจ 6. จากแผ่น ซีดี และ วีซีดี ของวัดเอง และ มีผู้สนใจทำให้วัด

ภาพการมาปฏิบัติธรรมของหน่วยงานต่างๆ

แหล่งข้อมูล

จากการลงพื้นที่สอบถามผู้รู้เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ โดยเรียนถามจาก พระมงคลกิตติธาดา (อมร เขมจิตตโต)เจ้าอาวาสวัดป่าวิเวก (ธรรมชาน) นายวีระ โคตรวงศ์ มัคทายกวัดป่าวิเวก (ธรรมชาน) - วิธีการได้มาซึ่งข้อมูลของแหล่งเรียนรู้ ได้จาก การศึกษาจากหนังสือ ดังนี้ - หนังสือ 72 ปีที่ผ่าน ของพระมงคลกิตติธาดา พิมพ์เมื่อ พ .ศ . 2546 - หนังสืออ่านเพิ่มเติม รู้เรื่องเมืองม่วง (เกษมสีมา) พิมพ์เมื่อ พ .ศ . 2547

ผู้จัดทำ E-BOOK

นางศรีณีย์พร เชื้อชาญ บรรณารักษ์ 6 ว ห้องสมุดประชาชนอำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี